

Άγιος Κύριλλος ο Στ' ο Ιερομάρτυρας

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Βιογραφία

Ο Άγιος Ιερομάρτυρας Κύριλλος ο ΣΤ' (προστάτης του Πυθίου), ο επιλεγόμενος Σεραπετζόγλου (το κοσμικό του όνομα ήταν Κωνσταντίνος Σερπεντζόγλου), καταγόταν από την Αδριανούπολη και διδάχθηκε τα εγκύκλια γράμματα στη σχολή της γενέτειράς του. Υπηρέτησε ως αρχιδιάκονος στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Το έτος 1803 μ.Χ. χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Ικονίου και μετετέθη στην Αδριανούπολη το έτος 1810 μ.Χ. Στις 4 Μαρτίου του 1813 μ.Χ.,

εξελέγη Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Ήταν αυτός που συνέστησε τη εκκλησιαστική μουσική σχολή υπό τους τρεις διδασκάλους της νέας μεθόδου, το έτος 1815 μ.Χ. Υπήρξε φίλος των γραμμάτων και κήρυττε συνεχώς τον Θείο λόγο. Στις 13 Δεκεμβρίου του 1818 μ.Χ. παύθηκε από τον πατριαρχικό θρόνο και αναχώρησε για την πατρίδα του, την Αδριανούπολη, όπου υπέστη μαζί με άλλους είκοσι επτά κληρικούς και προύχοντες τον διά αγχόνης θάνατο, το έτος 1821 μ.Χ., ως ενερχόμενος, σύμφωνα με το φερμάνι που διέτασσε τον απαγχονισμό, στο κίνημα που προετοίμαζε την ελευθερία του Ρωμαϊκού έθνους.

Η απόφαση για τον απαγχονισμό του Αγίου Κυρίλλου έχει ως εξής: «Έπειδὴ ἐξηκριβώθη ὅτι ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριάρχης τῶν Ρωμαίων, ὁ ἀπολυθεῖς καὶ εἰς Ἀδριανούπολιν ἐξορισθεῖς Κύριλλος, ὁ προκάτοχος τοῦ φονευθέντος Πατριάρχου, ἐνέχεται εἰς τὸ κίνημα τὸ παρασκευαζόμενον μεταξύ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Ἔθνους καὶ πρέπει νὰ ἐξαφανισθῆ καὶ οὗτος ἀπὸ προσώπου γῆς, πρὸς παραδειγματισμόν, ἐξέδωκα τὸ μυστικὸν τοῦτο φερμάνιον καὶ διατάσσω τὸν ἀπαγχονισμόν τοῦ Κυρίλλου. Νὰ τὸν συλλάβῃς ἀμέσως καὶ νὰ τὸν κρεμάσῃς μὲ τὴν περιβολὴν τοῦ ἐντὸς τῆς Ἀδριανουπόλεως».

Το σώμα του, αφού παρέμεινε κρεμασμένο για τρεις ημέρες, πετάχτηκε τελικά στον ποταμό του Έβρου για να βρεθεί και να ταφεί λίγο αργότερα από τον χωρικό Χρήστο Αργυρίου. Τα λείψανά του μετεφέρθησαν έπειτα από χρόνια στην μητρόπολη της Ανδριανουπόλεως.

Στο συγγραφικό έργο του Κυρίλλου ανήκει ο Πίναξ χορογραφικός της Μεγάλης Αρχισατραπείας του Ικονίου, ένα έργο που δημοσιεύθηκε στην Βιέννη το 1812 μ.Χ. για να ακολουθήσει η Ιστορική περιγραφή του προεκδοθέντος χορογραφικού πίνακος του Ικονίου. Το δεύτερο αυτό σύγγραμμα, τό οποίο εξεδόθη στην Κωνσταντινούπολη το 1815 μ.Χ., αποτελεί μίαν επεξήγηση του Πίνακος, ενώ περιλαμβάνει και μία περιγραφή της Ανδριανουπόλεως και των περιοχών γύρω από την Θράκη. Των γεωγραφικού περιεχομένου έργων του προηγήθηκε η συλλογή ποιημάτων «Ιερογραφική Αρμονία», με έμμετρα των Θ. Προδρόμου, Γ. Πισιδίου και Ν. Ξανθοπούλου, η οποία τυπώθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1802 μ.Χ. Διασώζονται επίσης 158 κηρύγματά του, καθώς και μία συλλογή από αρχαίες επιγραφές που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Ερμής ο Λόγιος.

<http://www.saint.gr/1329/saint.aspx>

Αναγνωρίστηκε ως Άγιος της Εκκλησίας μας από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος με ενέργειες του Σεβ. Μητροπολίτου κ. Νικηφόρου (Πράξις 403/8-7-1993). Η μνήμη του τιμάται την 18ην Απριλίου και μεταφέρεται την Κυριακή του Θωμά. Στην μνήμη του Αγίου Ιερομάρτυρα Κύριλλου του ΣΤ΄ παραθέτουμε άρθρο

που δημοσίευσε για το έργο του στην εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ στις 25 Μαρτίου 1987 ο Τάσος Λιγνάδης.

Οι πνευματικές ικανότητες Ο Κωνσταντίνος Σερπετζόγλου γεννήθηκε κατά το τέλος της δεκαετίας του 1760 στην Αδριανούπολη, από φτωχή οικογένεια. Ο πατέρας του Βασίλειος καταγόταν από την Καισάρεια και, αν βασισθούμε στο επώνυμό του, θα πρέπει να ήταν κατασκευαστής σιροπιών (σερπέτια, τουρκιστί τα μελίκρατα κατά τον Α. Γούδα, Βίοι Παράλληλοι). Ο Κωνσταντίνος είχε τρεις αδελφές, η μητέρα του όμως Μοσχονή ποθούσε για το αγόρι της, που φαινόταν ευφυές και επιμελέστατο, να μάθει τα ελληνικά γράμματα όσο γινόταν καλύτερα. Ο μικρός πήγαινε κάθε Κυριακή στην Εκκλησία και το πρώτο του ελληνικό βιβλίο – όπως στους περισσότερους Έλληνες της Τουρκοκρατίας – το αλφαβητάρι του, ήταν το Ψαλτήρι. Πάνω σ' αυτό έμαθε να συλλαβίζει και να γράφει την γλώσσα των προγόνων του. Οι πνευματικές του ικανότητες διεφάνησαν όμως όταν γράφτηκε στην Ελληνική Σχολή της Αδριανουπόλεως, που ήταν ιδρυμένη από το 1550. Ο Κωνσταντίνος διάβασε αρχαίους Έλληνες κλασικούς, τους Πατέρες της Εκκλησίας και είχε την τύχη να τον διδάξουν σημαίνοντες καθηγητές. Ο υψηλός, γεροδεμένος, γαλανομάτης έφηβος, απέκτησε γρήγορα φήμη, χάρις στα πνευματικά του προσόντα. Όταν τελείωσε τη Σχολή, εργάσθηκε για ένα βραχύ διάστημα ως δάσκαλος. Μετά, αντί να φύγει στην Ευρώπη ή στη Ρωσία και να γίνει γιατρός ή έμπορος, όπως συνηθιζόταν τότε για τους προικισμένους νέους, αυτός αποφάσισε να ακολουθήσει το δρόμο του Χριστού. Χειροτονήθηκε διάκονος το 1791, μετονομάσθηκε σε Κύριλλο και έγινε γραμματεύς – ήταν άριστος καλλιγράφος – της Ιεράς Μητροπόλεως, όταν Μητροπολίτης Αδριανουπόλεως ήταν ο Καλλίνικος, ο οποίος είχε διαβλέψει τις πλούσιες πνευματικές του ικανότητες. Όταν ο Καλλίνικος έγινε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1801) κάλεσε στην Πόλη τον Κύριλλο και τον διόρισε Μέγα Αρχιδιάκονο του Πατριαρχείου. Ο Κύριλλος, όπως η πλειονότητα των ιερωμένων της εποχής, πίστευε θερμά ότι η μόρφωση του υποδούλου Γένους ήταν η κατά το ήμισυ εξασφάλιση της προσεχούς ελευθερίας. Γι' αυτό βάλθηκε με όλες του τις δυνάμεις να έλθει αρωγός σε δραστηριότητες παιδείας δηλαδή ελληνομάθειας. Μαζί με τον Δημήτριο Μουρούζη – τον αργότερα διερμηνέα της Πύλης – που είχε επίσης την άποψη ότι η μόρφωση θα έκανε τους Έλληνες να υπερισχύσουν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και να την υποκαταστήσουν, όπως έγινε και με τους Ρωμαίους, συνεργάσθηκαν, για να αναστήσουν την Μεγάλη του Γένους Σχολή, που πρό της Αλώσεως ήταν η κορυφαία Σχολή των Ελλήνων στην οποία οι τρόφιμοι διδάσκονταν, εκτός από την αρχαία ελληνική γλώσσα, φιλοσοφία, θεολογία, μαθηματικά και φυσική. Χρειάσθηκε να ξεπερασθούν πολλά εμπόδια και να διασκεδασθούν οι αντιδράσεις των Τούρκων, για να επαναλειτουργήσει η Μεγάλη του Γένους Σχολή. Με πρωτοβουλία του Κυρίλλου – ο οποίος είχε γίνει στο μεταξύ αρχιμανδρίτης –

ανοίχθηκε ένας μεγάλος έρανος ανάμεσα στους Έλληνες της αυτοκρατορίας και έτσι εξασφαλίστηκαν οι πόροι λειτουργίας της. Ο Κύριλλος, εκτός από τα κατά Κυριακήν κηρύγματά του από άμβωνος, ασχολήθηκε και με την συγγραφή. Το 1802 το Τυπογραφείο του Πατριαρχείου Κων/λεως εξέδωσε το βιβλίο του «Ιερογραφική αρμονία» που είχε ως αντικείμενο του τη βυζαντινή ποίηση του Γεωργίου Πισίδου, του Θεοδώρου Προδρόμου και του Νικηφόρου Ξανθοπούλου.

Ο ζήλος του για την οργάνωση της Ελληνικής Παιδείας Το 1803 ο Κύριλλος, σε ηλικία περίπου 30 ετών έγινε Μητροπολίτης Ικονίου. Ήταν μια περιοχή στην οποία επικρατούσε το τουρκικό στοιχείο. Επειδή δεν υπήρχαν ούτε ιερείς ούτε δάσκαλοι, οι Έλληνες είχαν ξεχάσει την γλώσσα τους και το μόνο που τους συντηρούσε ως Γένος ήταν η μακρινή ανάμνηση της Ορθοδόξου πίστεως. Ο Κύριλλος αναγκάστηκε να κάνει το κήρυγμά του στα τουρκικά, για να γίνεται κατανοητός και σιγά σιγά άρχιζε να τους εισάγει στην ελληνική γραφή και από εκεί στη γλώσσα. Τους έγραφε δηλαδή τα τουρκικά με ελληνικούς χαρακτήρες (καραμανλίδικα) και βαθμιαία άρχισαν οι Έλληνες να μαθαίνουν την γλώσσα τους με ιερείς και διδασκάλους που μετεκάλεσε ο Κύριλλος και με την ίδρυση ελληνικών σχολείων. Εκεί, στο Ικόνιο, πατρίδα των μαρτύρων Κηρύκου και Ιουλίττης, έγραψε ένα απολυτίκιο κατά την εορτή τους (15 Ιουλίου) το οποίο περιελήφθη στην

Ακολουθία... Εκτός από την υμνογραφία ο Κύριλλος συνέταξε ένα Χωρογραφικό Πίνακα της περιοχής του Ικονίου (τυπώθηκε το 1812 στη Βιέννη με επιστάση του Άνθιμου Γαζή), και μια Ιστορική Περιγραφή της περιοχής της Αδριανουπόλεως (και τα δύο κείμενα βρίσκονται στη Γεννάδειο βιβλιοθήκη). Από την Ιστορική Περιγραφή αποσπώ ένα κομμάτι χάριν παραδείγματος απλής γραφής: « Η Αδριανούπολις εκαλείτο το πάλαι Ορεστιάς, από Ορέστου, του υιού του Αγαμέμνονος, έπειτα κτισθείσα και αυξηθείσα υπό του αυτοκράτορος των Ρωμαίων Αδριανού Αιλίου, γαμβρού του Τραϊανού, ονομάσθη Αδριανούπολις και Αιλία· κείται δε εν μέσω σχεδόν της Ρωμανίας (Ρούμελι κοινώς, ο εστί γη των Ρωμαίων)».

Ουσία και Αρτηρία

Επαναλαμβάνω ότι χρησιμοποιώ τα στοιχεία αυτά που αναφέρονται στον Κύριλλο ως παράδειγμα αναγωγής στον ιστορικό ρόλο της Ορθοδοξίας. Και σκέφτομαι αυτόν τον ρόλο όχι μόνο κατά την Τουρκοκρατία, αλλά και μετά την ανεξαρτησία του ελληνικού κρατιδίου, όταν η Εκκλησία πρωτοστατούσε οικουμενικώς με τα ίδια ιδεολογικά μέσα αφυπνίσεως στον αλύτρωτο και στον απόδημο ελληνισμό... .. Οι αιώνες της σκλαβιάς «δεν μπόρεσαν να σβήσουν την ελληνική ψυχή μας γιατί υπήρξαν οι Κύριλλοι». Μιλώντας με το παράδειγμα του Κυρίλλου ανάγομαι αυτομάτως στις χιλιάδες των Κυρίλλων, δηλαδή στην Εκκλησία της Ορθοδοξίας,

που κράτησε σε διαρκή εγρήγορση και αγωνία την συνείδηση του Γένους ως επαλήθευση παθών και αναστάσεως... Όταν το 1810 πέθανε ο μητροπολίτης Αδριανουπόλεως Γαβριήλ, οι αδριανουπολίτες εξήτησαν από τον τότε Οικουμενικό Πατριάρχη Ιερεμία να αναλάβει τον δεσποτικό θρόνο της πόλης τους ο συντοπίτης τους Κύριλλος. Έτσι και έγινε. Ο Κύριλλος, μόλις επέστρεψε από το Ικόνιο στη γενέτειρά του, άρχισε εμμέσως τις προσφιλείς του δραστηριότητες για την ελληνική παιδεία και εμερίμνησε για την Ελληνική Σχολή της Αδριανουπόλεως. Είναι δε χαρακτηριστικό το εξής: Επειδή είχε μάθει ότι σ' εκείνη την σχολή εσπούδαζε - ο κατόπιν διάσημος φωστήρας της επιστήμης - Στέφανος Καραθεοδωρής, που ήταν και μακρινός συγγενής του, εξήτησε να τον δει, για να τον χρησιμοποιήσει. Όταν τον επληροφόρησαν ότι ο Καραθεοδωρής είχε φύγει για την Ευρώπη, για να σπουδάσει την ιατρική, είπε λυπημένος τον στίχο του δημοτικού τραγουδιού: « Επέταξε μας το πουλί, οπούχαμε στα χέρια!». Το 1813 ο Οικουμενικός Θρόνος της Κων/λεως έμεινε κενός, επειδή η τουρκική διοίκηση υποπτευόμενη τον Πατριάρχη Ιερεμία ότι ευνοούσε ανατρεπτικές κινήσεις, τον εξανάγκασε σε παραίτηση. Οι συνοδικοί του Πατριαρχείου εξέλεξαν στην θέση του, παρά την θέλησή του τον Κύριλλο, τον οποίον οι Τούρκοι δέχθηκαν να ενθρονίσουν με τους γνωστούς τίτλους: «Ανώτατος βαθμούχος Παναγιώτατος Ρωμής, Πατριάρχης Σταμπούλ». Στην θέση του, στον μητροπολιτικό θρόνο της Αδριανουπόλεως ο Κύριλλος άφησε τον εκ Χίου σοφό Δωρόθεο Πρώιο. Στην Κωνσταντινούπολη ο νέος Πατριάρχης άρχισε πάλι τις ενέργειές του για την Μεγάλη του Γένους Σχολή. Επέτυχε να πείσει τελικά τον Κωνασταντίνο Κούμα, τον διάσημο σχολάρχη της Σχολής της Σμύρνης, να αναλάβει την μεγάλη Σχολή του Γένους. Παράλληλα, εργάσθηκε με ζήλο για την επανίδρυση της σχολής της Τραπεζούντος, διότι σύμφωνα με τις πληροφορίες, είχε τόση αμάθεια καταλάβει την περιοχή της ένδοξης βυζαντινής πόλης «ώστε μηδέ το χαρακτηριστικόν του ελληνικού και χριστιανικού γένους (την καθομιλουμένην φαμέν διάλεκτον) σώζεσθαι παρά πάσιν καθράν και ακεραίαν και περί τα ήθη δε πολλήν συμβαίνει την διαφθοράν». Η επανιδρυθείσα Σχολή της Τραπεζούντος ακτινοβόλησε έως την Καταστροφή του 1922. Ο άοκνος ζήλος του Κυρίλλου για την Παιδεία επεξετάθει σε όλα τα σημεία της αυτοκρατορίας. Ιδιαίτερη μάλιστα πρόνοια επέδειξε για την οργάνωση των μοναστηριών, που τα θεωρούσε πνευματικές εστίες του Ελληνισμού. Το 1815 ίδρυσε στην Κων/λη «Μουσικήν Σχολήν της νέας βυζαντινής Τεχνολογίας και μουσικής μεθόδου» (από την οποίαν ύστερα από λίγα χρόνια προτάθηκε και εγκρίθηκε σύστημα μετρικής καταγραφής της βυζαντινής μουσικής, από τον μητροπολίτη Χρύσανθο, Γεώργιο Χουρμούζιο και Γρηγόριο Λευίτη, που ισχύει από τότε).

Τους έσφαξαν μπροστά στις οικογένειές τους Παρενθετικώς ως προς την περίοδο αυτή, ο αναγνώστης πρέπει να προσέξει δύο πράγματα που έχουν σχέση με

το θέμα μας: Πρώτον, υπήρχε από τότε κυρίως στις μορφωμένες τάξεις του Γένους η αντιδικία μεταξύ δυτικοφρόνων και ρωσοφρόνων, που οι συνέπειες της δεν άφησαν ανεπηρέαστες τις εξελίξεις στο Πατριαρχείο και τις παραδουνάβιες Ηγεμονίες. Δεύτερον, η εποχή της πατριαρχείας του Κυρίλλου ΣΤ΄ συμπίπτει με την ίδρυση και εξαπλωση της Φιλικής Εταιρείας, για το έργο της οποίας δεν ήταν απληροφόρητοι οι Τούρκοι. Το 1818 ήρθαν στην Πόλη πρώτα ο Σκουφάς και μετά ο Τσακάλωφ και με τους Σέκερη και Κουμπάρη εμύησαν τους δημογέροντες, τους προέδρους και τους μεγαλεμπόρους. Δεν άργησαν να αντιδράσουν οι Τούρκοι. Στις 13 Δεκεμβρίου 1818 εξεθρόνισαν τον Κύριλλο ως ανίκανο να κρατήσει τους λαούς σε υποταγή. Πατριάρχης έγινε για Τρίτη φορά ο Γρηγόριος ο Ε΄. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι μεταβολές αυτές γίνονταν βάσει επιλογών, αναλόγως κατά το αν επικρατούσαν δυτικόφρονες ή ρωσόφρονες εισηγήσεις. Ο Κύριλλος επέστρεψε στην Αδριανούπολη, όπου ο μητροπολίτης Δωρόθεος Πρώιος ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Όταν το 1821 ο Υψηλάντης διέβη τον Προύθο και ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ αντιλαμβανόμενος ότι η Ρωσία, παρά τα θρυλούμενα, δεν θα εκινείτο και για να αποτρέψει την καθολική σφαγή των χριστιανών της αυτοκρατορίας, προέβει στον αφορισμό, η Αδριανούπολη κατάλαβε τι την περίμενε. Ο αφορισμός απέτρεψε κατά ένα μέρος την απειλή της γενικής εξολοθρεύσεως αλλά δεν εμπόδισε την καταδίκη των κεφαλών του Γένους, όπως συνέβει με τον απαγχονισμό του Γρηγορίου Ε΄ και πλείστων άλλων. Τον Απρίλιο του 1821, την Μ. Εβδομάδα συνελήφθησαν όλες οι κεφαλές των Ρωμηών στην Αδριανούπολη και πρώτος ο φιλικός Μητροπολίτης Πρώιος. Την Κυριακή του Θωμά οι Γενίτσαροι τους έσφαξαν όλους μπροστά στις οικίες τους και ενώπιον των οικογενειών τους. Και ενώ αυτοί σφάζονταν ήλθε φερμάνι από τον Τούρκο Βεζύρη προς τον Τούρκο Νομάρχη, που έλεγε μεταξύ άλλων τα εξής: « Επειδή εξικριβώθη ότι και ο εκ της εν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχείας των Ρωμαίων απολυθείς και εν Αδριανουπόλει εξορισθείς Κύριλλος, ο προκάτοχος του εκτελεσθέντος Πατριάρχου, ενέχεται επίσης εις το κίνημα το παρασκευαζόμενον μεταξύ του Ρωμαϊκού Έθνους και εδέησε να εξαλειφθεί και ούτος εκ του προσώπου της γης προς παραδειγματισμόν των άλλων, εξέδωκα μυστικώς το υψηλόν τούτο φερμάνιον, δι ου διατάσσω την απαγχόνισιν του ειρημένου Κυρίλλου εντός της Αδριανουπόλεως, μετά της ην περιβάλλεται ενδυμασίας».

Ηυδόκησεν ο Κύριος Την Δευτέραν μετά την Κυριακήν του Θωμά ο Κύριλλος οδηγήθηκε έφιππος προ του νομάρχη, κατά την περιγραφή. Μετά σιωπή λέει ο Τούρκος: «Κατά τας ημέρας αυτάς πολλά δεινά ενέσκηψαν κατά του έθνους των Ελλήνων». Ο Κύριλλος απάντησε: «Ούτως ηυδόκησεν ο Κύριος». Ο Τούρκος προσπάθησε να δικαιολογηθεί αλλά ο Ιεράρχης του είπε: « Θάρρει ηγεμών, όλοι μίαν ημέραν θα αποθάνωμεν, γεννηθήτω το θέλημα του Κυρίου». Ήπιε τον προσφερθέντα καφέ και ανεχώρησε. Έξω από το διοικητήριο, τον περίμεναν οι

Γενίτσαροι. Τον δένουν και τον οδηγούν στην Μητρόπολη, διασχίζοντας δρόμους, όπου ο λαός ανήμπορος να βοηθήσει έβλεπε «τον Ποιμένα αγόμενον ως πρόβατον επί σφαγήν». Πριν φθάσει η πομπή στην Μητρόπολη, ο Κύριλλος πρόλαβε να δει δύο ακέφαλα σώματα που έσταζαν αίμα. Ήταν του πρωτοσύγκελλου Θεοκλήτου και του ιερομονάχου Ιακώβου Αρζουμάνογλου. Στο κιγκλίδωμα του παραθύρου του Συνοδικού της Μητροπόλεως, οι Τούρκοι κρέμασαν το σχοινί και του πέρασαν την θηλιά στον λαιμό. Ήταν στις 18 Απριλίου 1821. Το σώμα του Κυρίλλου έμεινε κρεμασμένο στο κιγκλίδωμα τρεις μέρες. Δίπλα του κρεμασμένος και ο πρωτοσύγκελλος Αγαθάγγελος και άλλοι στενοί φίλοι του Κυρίλλου. Οι Τούρκοι απαγόρευσαν την ταφή του πρώην Πατριάρχη, καθώς και των κληρικών και των προεστώτων. Τα πτώματα τους ρίχθηκαν στα νερά του Έβρου. Το σκήνωμα του Κυρίλλου το βρήκε στο φράκτη ενός νερόμυλου ένας πιστός πατριώτης και το έθαψε μέσα στο σπίτι του. Ύστερα από οκτώ χρόνια με τον ρωσοτουρκικό πόλεμο οι Ρώσοι εισέρχονται στην Αδριανούπολη (1829) και υπογράφεται στην πόλη αυτή η γνωστή Συνθήκη με την οποία αναγνωρίστηκε η ανεξαρτησία της Ελλάδος. Πέρασαν εκατό χρόνια από τον απαγχονισμό του Κυρίλλου και το 1920 ο ελληνικός στρατός ελευθέρωσε την Αδριανούπολη. Τότε, έγινε πάνδημο μνημόσυνο για τον εθνομάρτυρα ανοίχθηκε το επί εκατό χρόνια κλειστό παράθυρο, από το κιγκλίδωμα του οποίου είχαν κρεμάσει τον Πατριάρχη και έθεσαν εκεί μία πινακίδα με το ακόλουθο επίγραμμα: «Κυρίλλω τω ΣΤ΄ γόνω μεν τήσδε πόλεως ευκλεεί, δεξιώς δε την Ολκάδα της Μ. Εκκλησίας οιακοστροφήσαντι υπέρ πίστεως και πατρίδος τον δι' αγχόνης υποσάντι θάνατον η Πατρίς ελευθερωθείσα και μεγάλη ήδη τούτο ιδρύσατο σήμα μνημείον μεν της προς αυτόν αϊδίου τιμής και σεβασμού δείγμα δ' αρετής τοις επιγιγνομένοις».

Με την καταστροφή του 1922 η Αδριανούπολη παραδόθηκε και πάλι στους Τούρκους και όλος ο πληθυσμός την εγκατέλειψε. Η Μητρόπολη εγκαταστάθηκε στην Ορεστιάδα.

Ο συγγραφέας του βιβλίου στον οποίο οφείλω τις πληροφορίες αυτές, αφιερώνει στους κληρικούς και τους εκπαιδευτικούς την έρευνα του. Εγώ, περιορίζομαι απλώς να απευθύνω το σημείωμα τούτο στους Έλληνες πολιτικούς με την ευχή, όταν υψώνουν χέρι και κεφάλι στην Εκκλησία, να μή ξεχνούν ότι μπορούν να μιλάνε και να ενεργούν ελεύθεροι τώρα, επειδή τότε «υπήρξαν οι Κύριλλοι».

Τάσου Λιγνάδη, Καταρρέω, Εκδ. ΑΚΡΙΤΑΣ σ. 237-247

Πηγή: fdathanasiou.wordpress.com